

PREDGOVOR

Izložbom *Neraskidive spone - Zoološki odjel Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja & Zoologijski zavod PMF-a* željeli smo uveličati proslavu 140. obljetnice nastave zoologije na zagrebačkom Sveučilištu, prisjetiti se davne zajedničke prošlosti i podsjetiti na dugogodišnju suradnju ovih dviju ustanova i nakon njihova razdvajanja 1950. g. Sve je započelo 1874. g. kada je, za banovanja Ivana Mažuranića, na snagu stupio Zakon o ustrojstvu Sveučilišta. U Zagrebu je utemeljeno Sveučilište Franje Josipa I., a zakon je, između ostaloga, nalagao da se na Mudroslovnom fakultetu formiraju dva odjela: filozofičko-historijski i matematičko-prirodoslovni. Tako su u Matematičko-prirodoslovnom odjelu bile zastupljene: matematika, fizika, zoologija, botanika, mineralogija, geologija i kemija čime je prvi put ozakonjena visokoškolska nastava prirodnih znanosti u nas. Katedre na Matematičko-prirodoslovnom odjelu trebalo je osnovati u roku od tri godine, a sama Katedra za zoologiju osnovana je već 1874. g. Odlučeno je da će se za nastavne potrebe Sveučilišta iskoristiti već uređene prirodoslovne zbirke Narodnoga muzeja. Godinu dana nakon osnivanja Katedre za zoologiju s radom je započeo i Zoologijsko-zootomički zavod smješten na 2. katu zgrade Narodnoga muzeja u Demetrovoj ulici. Prvi profesor zoologije i prvi predstojnik Zoologičko-zootomičkog zavoda bio je Spiridion Brusina koji je predavati započeo u ljetnom semestru 1876./1877. g. s kolegijem *Uvod zoologije*. Zbog toga je Hrvatski je sabor 1878. g. donio drugi zakon o Narodnom muzeju. Narodni muzej postao je zemaljski zavod, pod upravom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu. Muzej je razdijeljen u tri samostalna odjela: zoološki, mineraloški i arheološki. Odjeli Narodnoga muzeja trebali su služiti za svrhe i potrebe praktične nastave na Sveučilištu, a ravnatelji odjela postali su i profesori dotičnih struka. Tako je Narodni zoološki muzej godine 1878., uz potpunu samostalnost, dobio i svog prvog ravnatelja Spiridiona Brusinu. Svi budući ravnatelji Narodnoga zoološkog muzeja bili su ujedno i profesori zoologije i predstojnici Zoologičko-zootomičkog, kasnije Zoologijskog zavoda. Tijekom vremena, osnivanjem Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1946. g, dolazi do formalnog razdvajanja Muzeja i Zoologijskog zavoda 1950. g., no Zavod s radom nastavlja na istoj adresi sve do 1968. g. kada se seli u zgradu na Rooseveltovom trgu 6. No, spone Narodnoga zoološkog muzeja, kasnije Zoološkog odjela Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja i Zoologijskog zavoda PMF-a su neraskidive: svi kustosi zoolozi diplomirali su te stekli svoje znanstvene titule u Zoologijskom zavodu PMF-a. Neki kustosi bili su honorarni predavači i

asistenti u nastavi, gosti predavači na određenim izbornim kolegijima i sl. Također, kustosi Zoološkog odjela Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja i nastavno osoblje Zoologijskog zavoda PMF-a koautori su brojnih znanstvenih publikacija.

Nadamo se da smo izložbom i katalogom koji držite u rukama uspjeli iskazati i duboko poštovanje našim prethodnicima koji su utirali put zoološkoj znanosti i svoje spoznaje i znanje nesebično prenosili mlađim generacijama.

Darija Čaleta & Ivančica Ternjej

Sve naše mudrovanje i istraživanje mora na to smjerati da nas moralno uzdigne u najvišiji sviet istine, ljepote i vrline ...

Spiridion Brusina, 1878. g.